

♦ ANY 12 PESSETES ♦ FEBRER 1930 ♦ NUM. 1'50 PESSETES ♦

ARTS i BELLS OFICIS

**FOMENT DE
LES ARTS
DECORATIVES
AVINYÓ, 30
BARCELONA**

ARTS I BELLS OFICIS

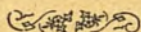
REVISTA MENSUAL IL·LUSTRADA PUBLICADA SOTA EL PATRONAT
DEL

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

DIRECTOR:

EUSEBI BUSQUETS

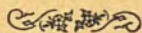
COL·LABORACIÓ DELS MÉS NOTABLES ESCRIPTORS D'ART DE LA NOSTRA TERRA

S'HAN POSAT A LA VENDA ELS VOLUMS PRIMER I SEGON
(1927-28 I 1929) D'AQUESTA PUBLICACIÓ, REL·LIGATS AMB
MAGNÍFIQUES TAPES DE TELA ANGLESA ESTAMPADES A
DUES TINTES I OR - **PREU DE CADA VOLUM: 25 PESSETES**

AIXI MATEIX, I A FI DE DONAR MAJORS FACILITATS ALS
NOSTRES SUBSCRIPTORS, ENS ENCARREGUEM DEL RE-
LLIGAT DE LES COL·LECCIONS QUE SE'NS TRAMETIN EN
BON ESTAT AL PREU DE **7·50 PESSETES** CADA VOLUM
COMPRES LES TAPES

TAPES SOLTES: 5 PESSETES CADA UNA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AVINYÓ, 30, PRAL.

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES
BARCELONA

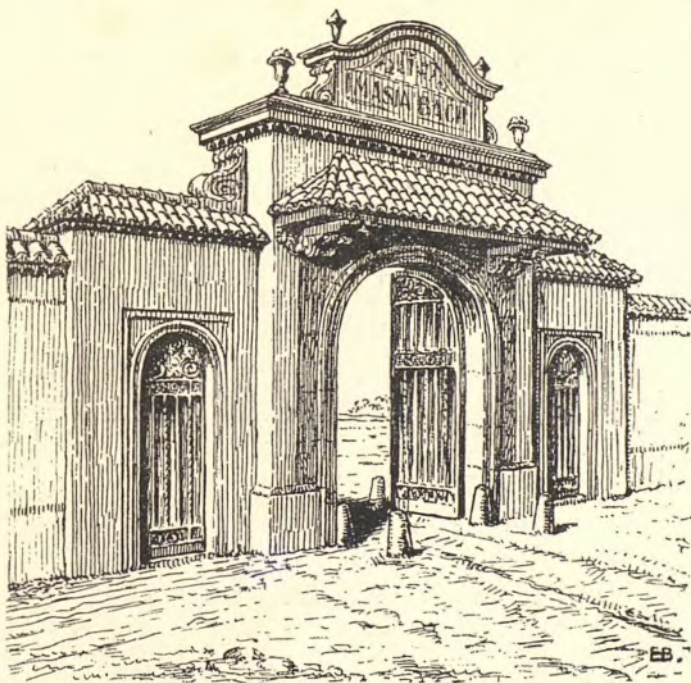
El retorn al camp

Comencem per dir que si quan hom parla del problema modern i actual del retorn al camp, no es refereix sinó al retorn de l'obrer dedicat, des que surt el sol fins que es pon, al conreu dels sembrats, de les vinyes i dels boscos, en deixa tot un altre sector tan ample com aquest a l'ombra si oblida que una de les solucions més importants i pràctiques del problema seria el retorn al camp dels propietaris que durant tot el segle passat van anar abandonant paulatinament les propietats i les terres, fugint de les guerres, dels lladres, de la soledat i de la manca de comunicacions que encara caracteritzaven aquell cèlebre segle XIX, que, en ço que fa referència al progrés científic modern, pot ésser considerat com el darrer segle de l'edat antiga i el primer de l'edat

moderna perquè s'hi va fer la barreja de les dues edats de la nostra història universal coneguda.

Si aleshores els propietaris, sols a les masies, als pobles i les viles dels camps i les muntanyes, no tenien ni mitjà ni manera de respirar l'aire de la civilització que es començava a dibuixar intensament en les ciutats, mentre el perill de la vida i dels interessos els era disputat per les contingències que els exposaven a perdre'ls a cada moment per la manca de vigilància social en la qual vivien, ara, en virtut d'aquesta mateixa

civilització científica que dóna tots els mitjans per comunicar-se directament i instantàniament amb tots els centres de civilització, i afavorits, encara, per la seguretat personal i dels interessos, que avui és possible, resulta que, residint a les masies més llunyanes de la ciutat i situades en la grandiosa solitud dels boscos, poden gaudir dels avantatges de la

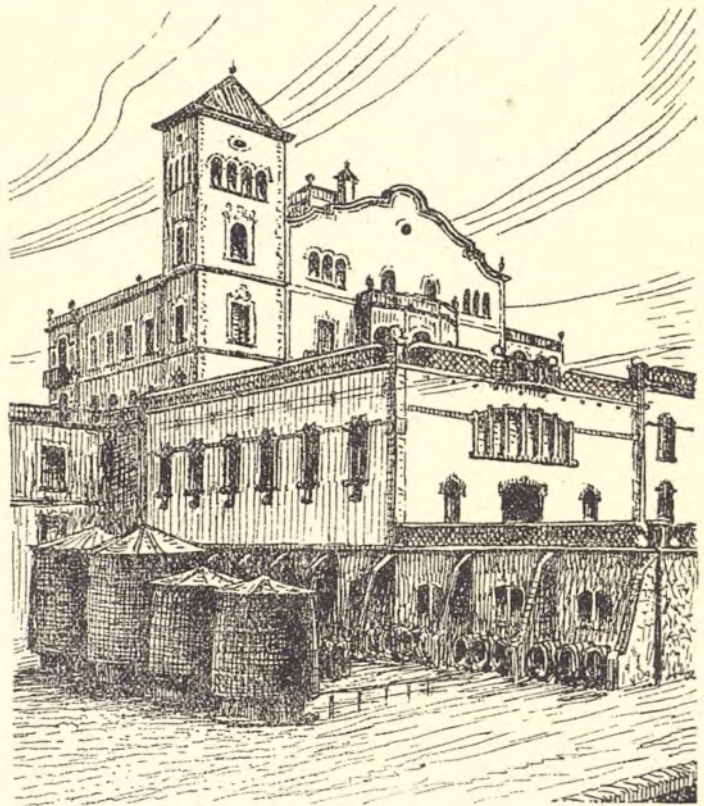

Entrada a la Masia Bach

vida al camp amb molta més amplitud i comoditat que a la ciutat, tancats entre els quatre carrers que els volten en les grans urbs.

Els mitjans de comunicació, com els trens, els automòbils, els aeroplans, que poden córrer per les carreteres del cel i de la terra, i els telèfons, i telègrafs, amb fils i sense fils, que comuniquen els homes més distants; l'organització social que elimina les guerres i els lladres, i els meravellosos mitjans preventius i curatius de la higiene, reina i senyora de les malalties que abans delmaven la humanitat indefensa i esmaperduda en els corriols de la més espessa de les ignoràncies, fan que entre la vida de la ciutat, ço és, de les grans aglomeracions urbanes i de la vida al camp, és a dir, de la distribució escampada dels homes entre els encisos eters de la naturalesa, no hi hagi cap mena de diferència ni ofereixi cap mena de dificultat el viure entre muntanyes.

Masia Bach

Aquelles masies magnífiques, que són els palaus del camp, i aquells palaus tancats i barrats en la pau dels pobles, voltats de cases humils que s'ufanen d'ésser-li veïnes i de respirar l'aire dels jardins abandonats (que són els companys dels palaus) que van quedar sols i deshabitats en ple segle dels inicis del gloriós progrés científic dels nostres dies, ara poden tornar a tenir vida i sentir i fer sentir tota llur vàlua estètica encara no igualada ni imitada, que no pot mai ésser superada per l'estètica de les ciutats, les quals viuen de l'estètica del conjunt, i sacrifiquen sempre l'estètica del detall que és la que triomfa en la naturalesa en cada casa i en cada jardí, que no sols té vida pròpia, sinó que, com a detall, forma part del gran conjunt de la naturalesa que ens conté a nosaltres i sota el cel aixopluga els camps i les muntanyes que ens volten.

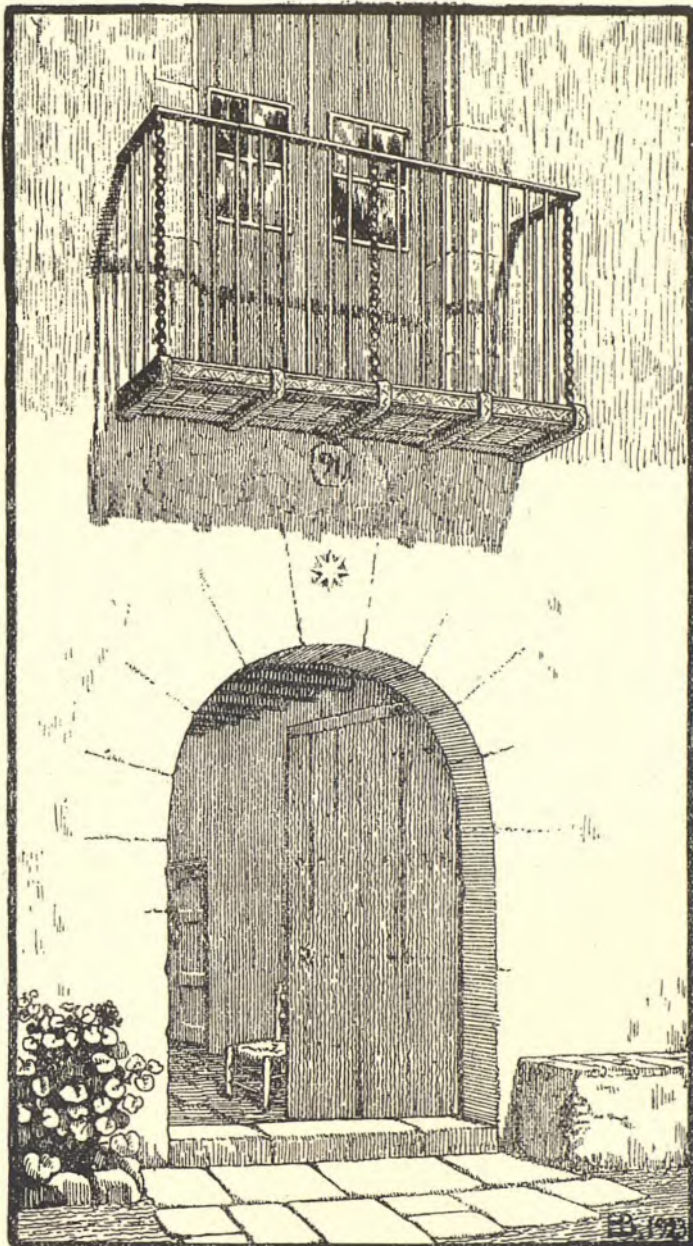
Quan els propietaris d'aquestes joies artístiques, que per llur art hom pot dir que formen part de la naturalesa que acabem d'anomenar i que avui són joies que encara ressonen buides de dintre i de fora, hagueren d'abandonar de grat o per força aquells llocs estimats i viscuts, esgarrija pensar que anaven a una ciutat com la immensa majoria de les ciutats d'aquella època de començaments de civilització moderna, voltades de muralles i plenes de carrers llòbrecs, negres, bruts i sense llum ni de dies ni de nits, com sense anar més lluny passava a la nostra molt estimada Barcelona, que, fora de la Rambla, els carrers més amples i espaiosos que tenia eren el carrer Ample pròpiament dit i el carrer de l'Hospital, com diu molt bé aquella cançó popular de l'època que fa cantar al barceloní aquelles paraules plenes de sentiment i d'enyorança,

*¡Ai, aquell carrer del Vidre
i el carrer de l'Hospital!*

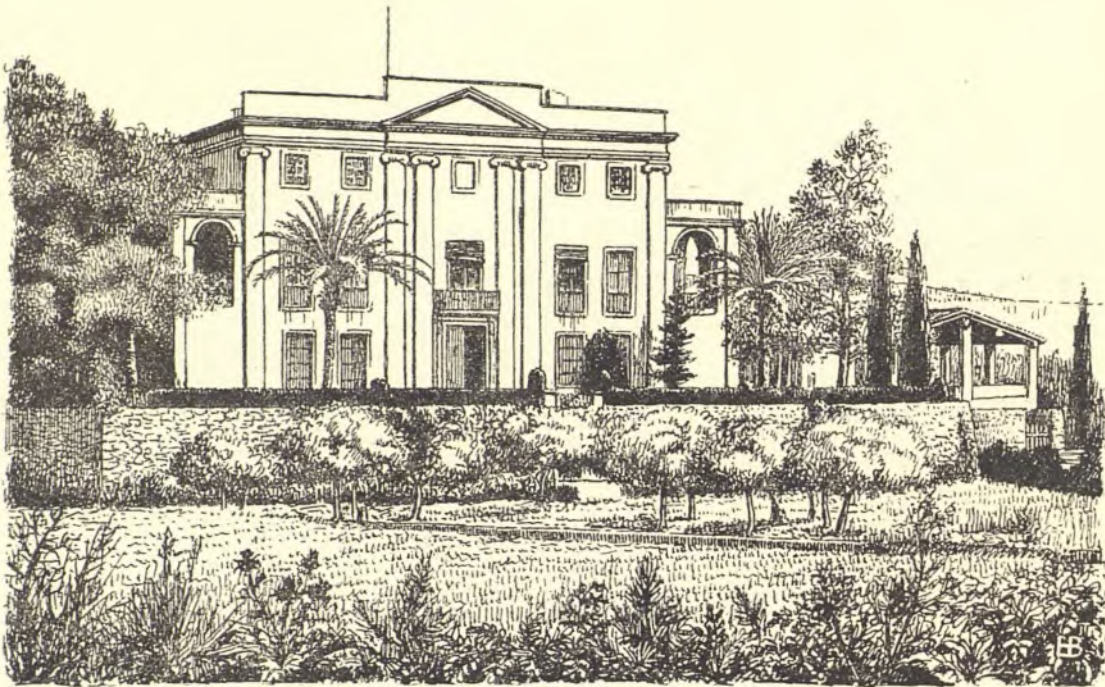
que no cal dir que tots sabem l'amplada que tenen.

Deixar aquelles riqueses de visió i d'estada, filles del camp i les muntanyes nodrides pels boscos, per anar-se a tancar entre les quatre parets del carrer del Cuc i encara

que sigui del carrer de Moncada, era un problema que, malgrat d'anar-se resolent tot sol, sembla molt més difícil de resoldre que el del retorn al camp, que ara està pen-

Portal de Masia (Les Corts) Barcelona

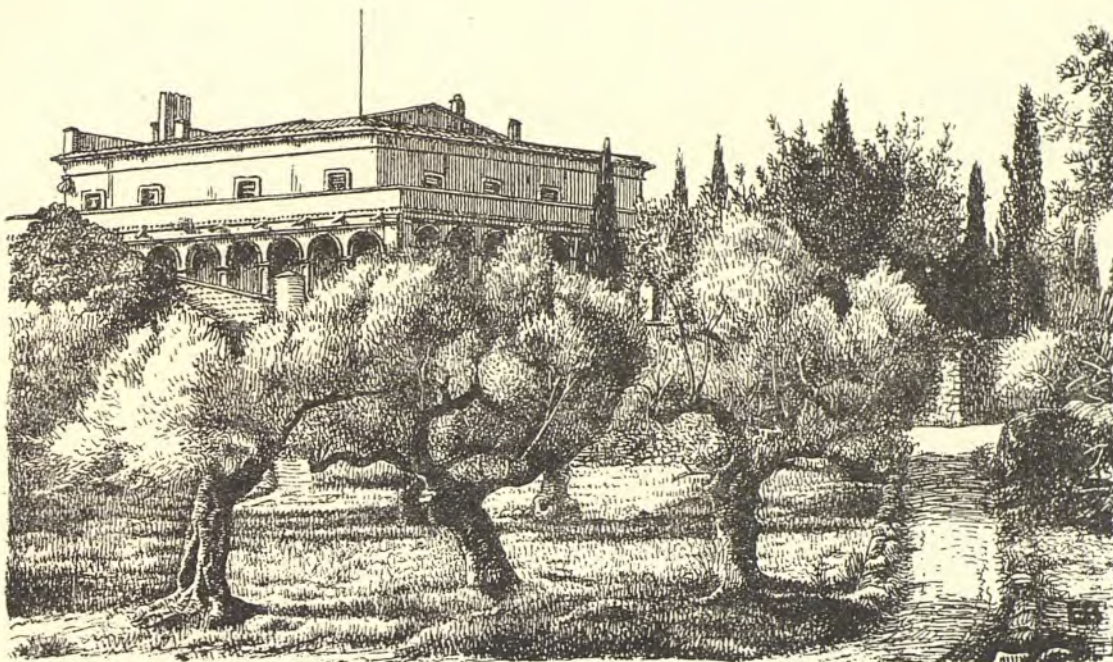

Can Cabanyes

dent de solució i ha d'ésser resolt a la inversa, ço és, traient la gent de les magnificències modernes de les urbs, que, com per exemple la mateixa Barcelona, han enderrocant les muralles que les contenien i s'han estès i inflat eixamplant les cases i les ales com si volguessin volar pels camps i pels aires creant llocs i situacions de tanta vàlua estètica que, responant a la cançó esmentada del segle passat amb una tornada pròpia del segle present, podríem dir i cantar:

*¡Ai, aquell Passeig de Gràcia
i aquella Diagonal !*

Perquè si abans els propietaris i els obrers van haver d'abandonar la magnificència dels camps per anar a formar les ciutats, (que van ésser formades per pagesos,) ara, per tornar-hi, han d'abandonar la magnificència de les ciutats, creades per ells mateixos, amb la circumstància favorable que si aleshores abandonaven la llum per les tenebres dels carrers vells de les urbs, ara abandonen la llum per la llum i la grandesa per la grandesa perquè tenen l'avantatge de trobar en el camp les mateixes comoditats i facilitats de vida que a les més grans ciutats que abandonen per retornar a les llars apagades, amb la sort incomparable de poder continuar estant en contacte constant i directe amb els centres urbans que deixen i en contacte íntim i seguit amb la naturalesa que ens ha creat, de la qual, com tots sabem, els carrers, les places i les avingudes, de les nostres ciutats,

Can Cabanyes (Vilanova)

per amples que siguin, n'estan tan allunyats, els uns pels altres, perquè afegint-se i creixent com creixen cada dia i cada hora van tancant els homes en els indrets més pregonos de les entranyes ciutadanes, perquè a la ciutat només s'està en comunicació directa amb la naturalesa quan es puja als terrats o a les teulades de les cases, que és des d'on no sols hom sent i participa de la llibertat de l'aire, dels núvols, del sol i les estrelles, tancats i empresonats pels carrers, que posen tots aquests elements als peus de les cases, sinó que, com per exemple a Barcelona, hom veu la mar i les muntanyes del voltant amagades als ulls dels transeünts que van pels carrers, que no senten sinó el contacte amb la naturalesa quan plou, perquè aleshores els fils d'aigua que vénen dels núvols posen el cel en comunicació amb la terra que trepitjem, sense mirar en l'aire quan anem pel carrer mirant les pedres posades sota els peus.

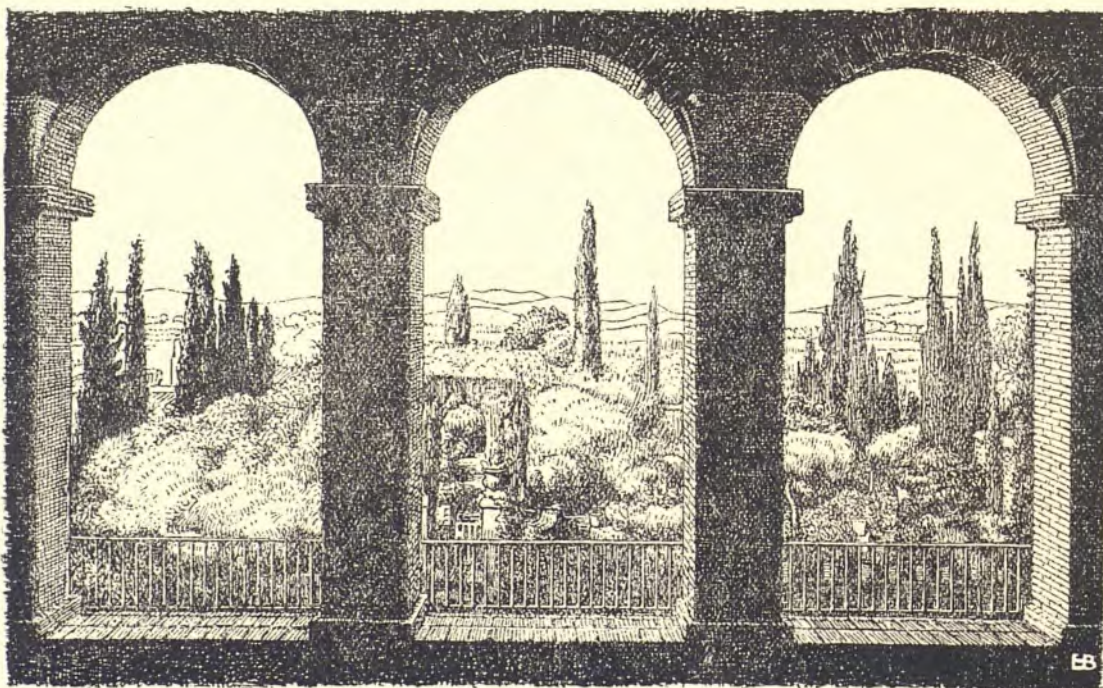
Si la civilització moderna, doncs, concentrada en els grans centres urbans de les terres que han acceptat la ciència i el seu progrés prodigiós (i que ha arribat a crear, com les civilitzacions passades que tantes meravelles d'art rural van produir en palaus, masies i jardins, altres tantes meravelles d'art urbà) havia oblidat el retorn al camp i a l'estètica camperola, ara, un cop té les ciutats enllestides, plenes de jardins engabiats entre els carrers i les cases com els ocells en la gàbia, al revés de les cases dels camps i les muntanyes, que viuen entre arbres com els ocells al bosc, pot reprendre la reorganització artística de les terres lliures, ja que la ciència, germana gran de l'art en el

ram de les activitats humanes, li dóna els mitjans esplèndids que hem tingut l'honor d'exposar en el transcurs d'aquest modest treball literari.

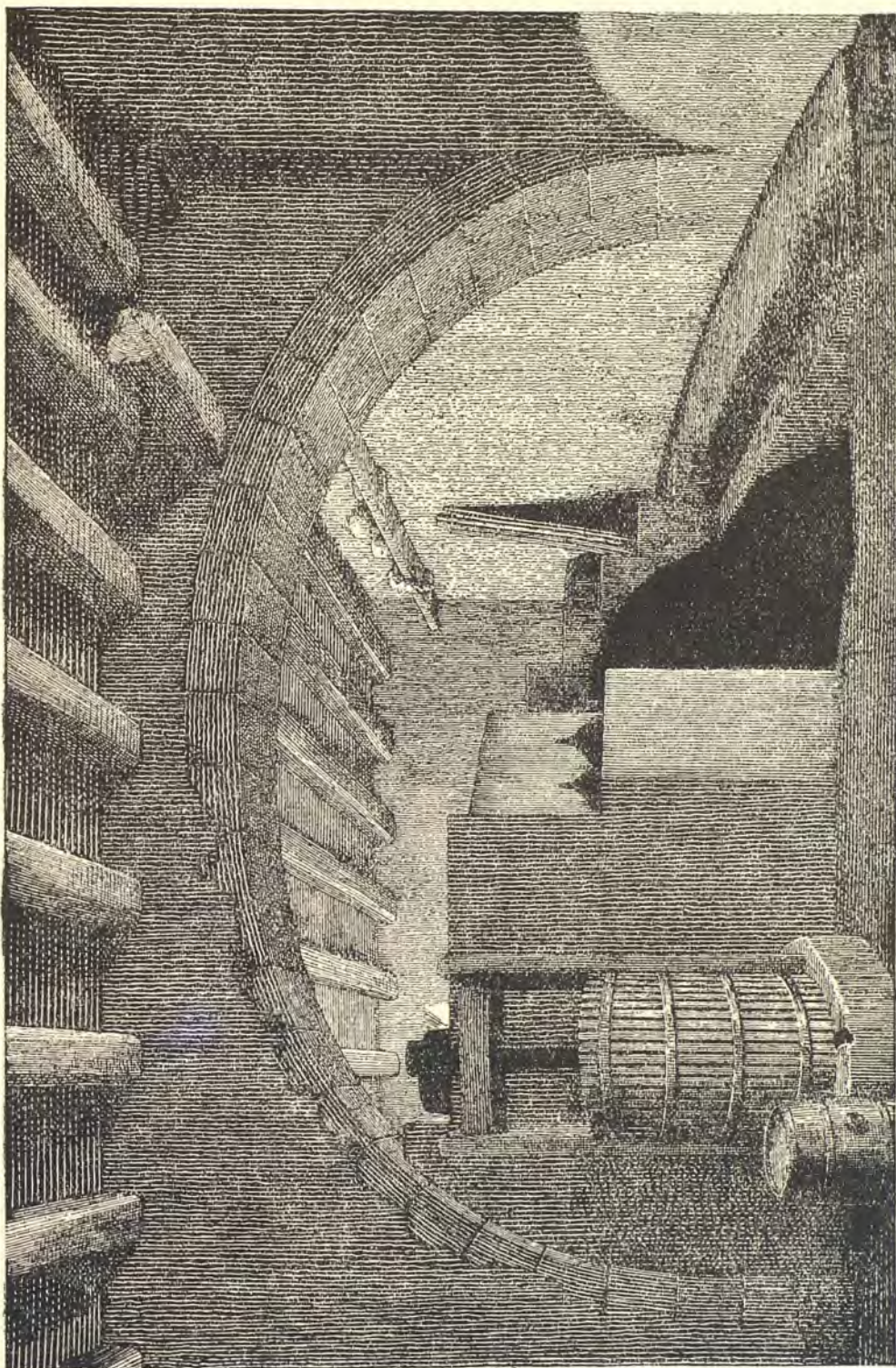
Ja són molts els propietaris coneguts nostres que, aprofitant la contingència de posseir grans estades al camp, donen l'exemple del què ha d'ésser la vida moderna a la nostra terra, tal com és en terres de civilització més avançada que la nostra i tal com era en aquell moment tràgic en què els propietaris i els obrers van haver de fugir de les masies i dels pobles rurals com el que fuig d'un incendi.

Sense anar a cercar gaire podem fer esment del nom del nostre gran amic, gran pintor i gran simpàtic Alexandre de Cabanyes, que ha tornat a donar ànima a aquella masia del pla de Vilanova i la Geltrú, plena i curulla dels records més vius i flamejants de la història familiar del nostre bon amic i de la història de la literatura i de la pintura nostres, la qual, segons el nostre parer, i parlant per les moltes masies que hem vist i contemplat en les terres catalanes, és la millor masia que ens ha llegat Catalunya fins a l'hora que som.

I si l'amic Cabanyes, com altres grans senyors de la terra que ens ha vist néixer i ens ha de veure morir, dóna aquest exemple de retorn al camp, deixant les ciutats, encara podem esmentar el cas admirable i digne d'imitació dels germans Bach, que donen l'exemple magne i més atrevit i brillant de crear grans estades senyorívoles en plena

Jardins de Can Cabanyes (Vilanova)

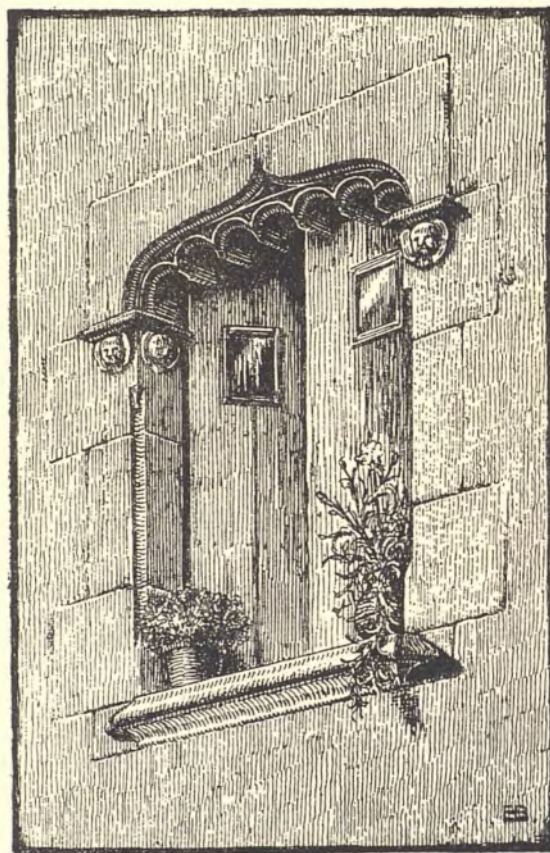

Els cups de Can Quintana. Terme de Sant Andreu (Barcelona)

natura que no sols són una protecció, una coronació i una instigació dels perfeccionaments agrícoles i industrials de la terra, sinó una protecció i una instigació de l'estètica treta i arrencada de les més grans ciutats i portada i plantada a l'amplada dels camps i al redós grandíols de les muntanyes.

Els germans Bach, com a coronament de llurs possessions industrials i agrícoles, que són de les millors de Catalunya, concentrades en mantes hisendes (totes bones), han concebut la idea verament feliç de construir un palau immens que en ple camp contingui i faci fruir i sentir tots els refinaments científics i artístics coneguts fins avui dia i acoblats amb tanta cura i harmonia que formin un conjunt insospitat uns quants anys endarrera, quan encara no s'havia acudit a ningú la idea redemptora del retorn al camp.

Els germans Bach, industrials poderosos i agricultors cultes i riquíssims, artistes per naturalesa fins al punt de poder prescindir d'arquitectes (que només utilitzen i consulten com a tècnics per tal d'assegurar els pesos i signar els plans que hom ha de presentar als centres oficials de l'Estat), recollint en la història de l'arquitectura dels temps esplèndids de l'estètica del passat, que és la de l'esdevenidor, tots els detalls i tots els conjunts que llur inspiració els dicta, van fent un monument que podríem anomenar *monument al retorn al camp dels propietaris*, perquè la gloriosa obra que construeixen amb una amor ardent i constància sense igual sembla i és una glorificació de la idea moderna de deixar les ciutats als que no se'n puguin moure.

Finestra de la Masia Quintana

FRANCESC PUJOLS

Un cop finida l'Exposició

Ja fa algun temps que la premsa barcelonina es preocupa dels problemes que plantejarà la *post-Exposició* (nom amb el qual ha estat designat molt encertadament pel senyor Lluís Duran i Ventosa el període immediat a la seva clausura) i publica articles on són exposades opinions i punts de mira relacionats amb aquest interessant i no pas negligible aspecte liquidador del nostre gran certamen.

I no són solament els problemes financers, tan inquietants i tan importants en si, els que preocupen la nostra gent, sinó que també són estudiats altres aspectes i proposades solucions més o menys encertades, més o menys fantàstiques, tot encaminat a escatir l'adequat aprofitament o destinació que haurà de donar-se als

jardins i edificis de l'Exposició un cop finida aquesta.

Entre el gran nombre d'opinions exposades sobresurt, però, el desig unànim que el parc de Montjuïc resti com a patrimoni ciutadà ampliant-lo fins al límit possible, comptant per endavant amb la cessió del Castell (esdevingut, segons sembla, inútil), el qual així deixaria d'ésser un desorb per al total aprofitament de la muntanya, i també la gran avinguda d'ingrés, amb els mateixos o altres

adequats edificis a banda i banda i la bella perspectiva dels palaus Nacional, d'Alfons XIII i Reina Victòria, junt amb els falls i jocs d'aigua com a fons.

Els treballs publicats dels quals ens ha pervingut notícia són, ultra l'article del senyor Duran i Ventosa on és senya-

Palau Nacional. *Pere E. Cerdà, arquitecte*

lada amb clarividència la munió d'importants i ineludibles problemes que la clausura de l'Exposició plantejarà fatalment, el projecte de Ciutat universitària formulat pels senyors Vizcarri i Gómez Tortajada, comentat amb justesa i intel·ligència pels senyors Ferran Valls i Taberner des de *La Veu de Catalunya* i Carles Soldevila des de *La Publicitat*, i l'article del senyor Marian Rubió i Bellver aparegut a *La Vanguardia*, on proposava la transformació dels jardins i edificis de Montjuïc en un gran museu industrial i tècnic al qual aplicava un nom, «Tecnoteca», molt científic segurament, però molt lleig. Després han anat publicant-se una munió de treballs, tots generalment interessants des de llur particular punt d'obir, deguts als senyors J. Folch i Torres, J. Pic, F. Puig i Alfonso, Adrià Gual, etc., etc., en els quals és estudiat el problema des de tots els caires. Entre tots mereixen al nostre entendre una especial atenció el del senyor J. Grant i Sala, molt documentat, publicat a *La Veu de Catalunya* del dia 14 de desembre darrer sota el títol *La restauració de la Fira de Mostres*; el del senyor J. Rogent i Pedrosa, publicat al mateix diari el dia 4 de gener d'enguany, on és estudiada la destinació que podria donar-se al Castell de Montjuïc, el qual, segons el dit senyor, hauria de conservar-se i restaurar-se curosament, car constitueix un incomparable bel·lesguard damunt la ciutat i la Mediterrània, i el del senyor Carles Boïgues, publicat anteriorment al *Butlletí de la Cambra Mercantil*, on tot coincidint, en certs aspectes de l'aprofitament dels palaus de l'Exposició, amb el projecte esbossat pel senyor Rubió i Bellver al qual ens havem referit abans, advoca per la conservació i millorament dels aspectes sumptuaris i artístics dels jardins, fonts, jocs d'aigua i llum i altres atraccions. Ens plau honorar les nostres pàgines amb la reproducció del fragment d'aquest treball que estimem més interessant per a nosaltres.

Abans, però, volem fer constar que ARTS I BELLS OFICIS fou sens dubte la primera publicació que es preocupà d'aquest aspecte de la ulterior destinació que caldria donar a les obres efectuades amb motiu de l'Exposició, car el nostre col·laborador B. A. d'Oc ja l'encetà en l'article que fou publicat amb motiu de la visita del Foment de les Arts Decoratives a les obres del Poble Espanyol ⁽¹⁾. En aquest treball es suggereix la idea de conservar-lo tot transformant-lo en *Museu de la terra*, a semblança dels que existeixen a Zuric, a Berna, a Munic; i aquesta idea, que creiem encertada, encara que no ignorem les seves dificultats, era oferta a la Molt Il·lustre Junta de Museus de Barcelona per si la considerava digna de la seva atenció i podia patrocinar-la.

Vegeu ara el que diu el senyor Carles Boïgues:

«Considereu, finalment, que les despeses principals, les de construcció de l'Exposició, ja estan fetes; pel que es refereix a les despeses de conservació, són considerablement inferiors, en el pla lleument dibuixat, als interessos del capital esmerçat, sempre

(1) ARTS I BELLS OFICIS: Pàg. 15, vol. II.

descomptant el cost d'establiment de la instal·lació jardins i llur conservació, que ha de considerar-se assumpte a part, per ésser inevitable. I com que, per a després de l'Exposició, de totes maneres queden càrregues financeres ineludibles, és evident que si amb un xic d'esforç lleument major s'aconsegueix de treure un positiu rendiment, en l'acceptació ampla de la paraula, de les despeses fetes, l'elecció no és dubtosa.

I si l'Ajuntament vol destinar després dos o tres milions més, en diverses anualitats, per embellir alguna part de la muntanya, podria convertir-se el Parc Laribal i altres jardins en un gran parc lluminós com a complement de ço que ja és fet en il·luminació decorativa i jocs d'aigua, creant, així, un grandíol conjunt verament impressionant de nit per la seva varietat i extensió.

La idea de parc lluminós és una concepció que sens dubte s'obrirà camí perquè ve a satisfer una necessitat de la nostra època. És certament curiós que els parcs de les grans ciutats solament serveixin de dia i justament no puguin fruir-ne els qui en tenen més necessitat. Em refereixo a les persones que després de llur jornada de treball, exhaurides pels esforços imposats per la lluita per la vida en les grans ciutats, necessiten un sedant per a llurs nervis en constant tensió. Tal com són ara les coses, al capvespre, només trobem parcs excessivament foscos i tristos per llur escassa il·luminació normal. Si en lloc d'ells poguéssim trobar-hi meravellosos jardins d'ensomni en els quals tot fos lluminós, els arbres, les plantes, els jocs d'aigua situats dintre els parterres, les flors estilitzades de cristall i els altres motius que pot produir la luminotècnica decorativa, aleshores llur cap es lliuraria durant unes hores de les preocupacions habituals, s'obriria un parèntesi en el curs de llur vida normal, i llur esperit es submergiria en el poètic ambient del parc. Per a la nostra vida, excessivament materialitzada, el parc lluminós seria com una injecció de fantasia poètica: una positiva higiene moral.

En assistir algunes vegades a representacions de revistes de gran espectacle, o de balls russos, jo he somiat amb l'efecte màgic que es podria aconseguir representant alguns dels millors quadros en algun escenari format per algun recó de parc lluminós. De nit, unes danses fosforescents, tenint per marc les meravelles d'un jardí d'ensomni amb efectes combinats d'aigua, vapor i cristall, i plantes lluminoses, podria constituir veritablement quelcom mai no vist. El teatre grec del Parc Laribal podria ésser un lloc a propòsit per a una d'aquestes representacions.

Crec que seria veritablement interessant que aquests efectes i el primer parc lluminós del món tinguessin per bressol els jardins de Montjuïc. Això augmentaria el prestigi de Barcelona davant de l'estranger i contribuiria a convertir aquesta muntanya en el lloc de diversions més encisador del món.»

Evidentment, resulta un contrasentit inexplicable, que sols un gasiu esperit d'economia pot justificar, que a una ciutat com Barcelona, durant el bon temps, majorment tenint en

compte que els mesos d'estiu són generalment tan calorosos que durant les hores del dia no és gens agradable haver de sortir de casa, els parcs i jardins municipals quedin tancats al públic precisament a l'hora capvespral, quan els ciutadans podrien fruit-ne el major encís i respirar-ne l'aire embaumat de la sentor de les plantes i flors, i solament hi sigui permès l'ingrés durant el dia o bé a les hores d'explotació d'un espectacle banal o d'unes atraccions poca-soltes, com ha passat durant tants anys amb el vell parc de la Ciutadella. Tots recordem encara l'aferissada campanya duta a terme per aconseguir fer treure de davant del Museu, de damunt d'aquella terra que havia estat l'antiga plaça d'armes de l'odiosa Ciutadella, xopa encara de la sang de tants màrtirs catalans com hi foren immolats, els profanadors estres i barraques que formaven el *Saturno Parc*.

Potser en aquest projecte del senyor C. Boïgues hi ha un excés de fantasia, com també trobem manifestament contradictori oferir el descans als esperits fatigats entre el bullici dels centres d'atraccions, cosa ben contrària, per cert, de la calma, el repòs i el silenci que, com tots sabem, són les úniques coses que exerceixen una benefactora acció sedant damunt els nervis sobreexcitats. Per això en principi som enemics de transformar els parcs ciutadans en llocs de tumultuós esbargiment de les multituds, car creiem que han d'ésser llocs d'acollidor repòs, sobretot les nits d'estiu, il·luminats discretament, sense esclats que fereixin l'esguard, i que amb llur amorós recolliment convidin al xiuxiueig i a la conversa amable. Amb tot, cal reconèixer que aquest projecte de parc lluminós és d'una suggestió ben temptadora.

El parc de Montjuïc es prestaria admirablement a ésser el lloc predilecte de repòs per a els barcelonins que a l'estiu, per una causa o altra, no poden allunyar-se de la ciutat; i amb la seva extensió i variada topografia podria oferir tots els caires imaginables, des del parc d'atraccions sorollós i bigarrat, fins al més refinat espectacle d'art o a les audicions musicals més selectes, i encara sense oblidar els passeig i jardins silenciosos, veritables oasis reposadors dins l'esgotador traüt ciutadà.

E. B. C.

Notes i Comentaris

Lloances en sèrie o l'atorgació d'un Gran Premi. — Ha estat tan crescut el nombre de grans premis atorgats en l'Exposició Internacional de Barcelona, que els encarregats de fer-ho arribar a coneixement de cada un dels innumbrables guanyadors no han trobat altres mitjans per a sortir-se del pas que emprar una mateixa fórmula per a tothom, sense excepció, car alterar-la o conformar-la a cada cas particular hauria portat, pel que es veu, un gran enrenou. Per això cal excusar la còmica sortida de trametre als *Artistes Reunits de Barcelona* un comunicat que comença així:

«El Jurado Internacional de Recompensas de esta Exposición ha acordado adjudicar, a esa respetable Casa, Gran Premio, por los artículos presentados en el Certamen Oportunamente...» etc.

Com que no podem creure que el senyor Secretari de l'Exposició estigui tan ignorant de les coses que hi han succeït que no sàpiga que els *Artistes Reunits* no són cap casa (respectable o no) ni han exposat *artículos*, sinó obres, o sia *substantius*, és pel que creiem que ha estat la necessitat la que ha compeltat a fabricar *en sèrie* uns compliments formularis que ni per una sola vegada han pogut ésser alterats.

Oh l'organització moderna del treball oficinesc! quins resultats tan admirables produeix!

Concepte de la pintura. — Joan Colom, aquest racial pintor nostre arribat a plenitud, celebrà el passat mes de desembre, a la sala gran dels Establiments Maragall, una nodrida exposició de les seves obres, fruit de quatre anys d'estudis, recerques i treball, amb èxit veritablement excepcional. A la mateixa sala, i voltats de les seves obres, els seus nombrosos admiradors, presidits pels senyors Alexandre Cardunets, ex-president del Reial Círcol

Artístic, i Pere Coromines, president de l'Ateneu Barcelonès, van oferir-li un sopar d'homenatge que fou molt concorregut.

Tot això vol dir, en definitiva, que encara ens resten bons pintors, pintors de debò, no traçuts entabanadors de barraca de fira, i també prou discerniment i claredat de judici per a saber distingir, sense esforçar-nos gaire, l'or de llei de l'innoble *doublé*.

A *La Veu de Catalunya* del dia 6 de desembre, Miquel Duran de València reportava una conversa amb Joan Colom, de la qual ens plau reproduir el següent fragment:

—El vostre concepte de la pintura? — preguntem a Joan Colom.

—Crec en el goig de pintar. Treballar en profunditat, sense perdre l'optimisme. Assolir el domini del fons i de la forma i que el resultat sigui franc, rialler, reposador. Vull, clarament, una pintura antitètica a l'anomenada pintura avantguardista. Aquesta pintura glacial, eixuta, cadavèrica. Aquests cerebralismes que poden actuar sense preparacions ni estudis. Aquestes coses tristes i lamentables, pintura impersonal, recepta de falses glories parisenques, que ara compten amb la tolerància o el silenci poruc dels qui s'anomenen intel·ligents, gents totes que cauen en el trist fossar on no es coneix mai el goig diví de pintar.

És aquest, el dels anomenats avantguardistes, un lamentable moment. Els qui havem passat penalitats i dolors per poder sentir-nos un xic orgullosos de la nostra esforçada obra, no podem estar-nos de contemplar aquesta època de l'art com un gran ball de disfresses, estrident, ridícul, trist i eixorc».

¿No trobeu que són molt més dignes de tenir en compte aquests conceptes, emesos per un veritable pintor, que no tota aquesta colla d'incongruències, psiquismes i freudismes a què han de recórrer aquests infeliços teoritzadors, defensors d'això que anomenen

tan pomposament *Art d'avantguarda*: d'aquests somiatruïtes, d'aquí i de fora, que innocentment (volem creure) fan el joc de quatre marxants sense consciència, entabanadors i explotadors de joves artistes als quals enlluernen amb uns èxits fàcils i amb la promesa d'uns guanys problemàtics?

René Ménard. — Fa poc que ha mort aquest notable pintor francès l'obra del qual fou sempre regida per una profunda serenitat amarada de classicisme o, encara millor, d'hellenisme. Fou el pintor de les melangioses dolçors capvesprals, l'evocador de les visions virgilianes.

Amb aquest artista podem dir que ha desaparegut l'últim representant d'unes tradicions clàssiques que van esvaint-se i a les quals ell, per tradició familiar, havia estat fidel fins al darrer moment.

Antoni Gaudí. — Jaume Bofill, en un article aparegut a *La Publicitat*, constata les excepcions genials que de tant en tant es manifesten dins la ponderació mitjana de la nostra gent, i esmentava, com a casos model·lics més pròxims, les figures de Verdaguer, Cambó i Gaudí. Parlant d'aquest darrer diu:

«En l'Estadi, sovint tempestejat, de les arts plàstiques, excel·lia, com una meta fora d'abast, la solitud contemplativa d'En Gaudí. En esmentar junts aquests tres homes, no és que els veiem de comú altra cosa que el temperament genial. Justament el geni distanciació els homes, perquè afirma i gairebé exagera la personalitat. Els genis, sobretot els d'un mateix estament, no són fets per lligar-ells amb ells, ni per entendre's. Fan vida de solitaris, individualment genuïns. Llurs vides no són paral·leles ni solen resultar model·liques. No fan escola. No formen deixebles; deformen imitadors. Qui gosa seguir-los, sura com el boll o tomba com un Icar.

En Gaudí havia estat un correctíssim home de món. El senyor elegant, de bona so-

cietat, que no baixava del cotxe. molts dies, en donar disposicions al peu de l'obra del Temple Expiatori de la Sagrada Família, fou a poc a poc guanyat a la pietat i dut a una vida, austeríssima i exclusiva, d'Oblat del Temple. El vèiem, els darrers anys, amb les mans emmanegades com un frare, pobre, descarat. cap cot, vegetarià, humil tot ell com una gavarra armada de punxes i coronada d'englantines. Calia saber-lo sant, gairebé, per no prendre la seva humilitat com un orgull. L'home que acabà no treballant més que pel Temple i treballant-hi tot el dia per amor de Déu, es féu captaire humil i terrible. No per a ell, sinó per a la seva obra.»

Aquest genial exemple d'abnegat heroisme bé mereix, per part nostra, per part de tots els catalans, que sigui reconegut i regrat seguint fidels a la seva obra, la qual hem de procurar que vagi creixent i desenrotllant-se al marge de tot canvi, de tota nova modalitat artística, fora de la natural evolució que a través dels temps sofreixen les idees estètiques. Tinguem com un axioma irrefutable, com un dogma intangible, que el Temple de la Sagrada Família, l'obra magna de Gaudí, ha de prosseguir i acabar-se sense que sofreixi la més lleu alteració, sense que ni una pedra sigui canviada de lloc. El pensar solament a modificar el més lleu detall de la creació gaudiniana ha de sonar a les nostres oïdes com una greu profanació.

Continua Jaume Bofill:

«La seva vida hauria d'ésser per a nosaltres una lliçó d'ambició. Tenia l'ambició i la generositat de l'espai, del temps, de la perfecció. Hi ha genis que se senten engabiats i esbateguen irascibles. En Gaudí aspirà a fer-se una gàbia (mediterrani com era) a la mida de les seves ales i de les seves volades. En una ciutat on tanta gent estreteja d'esperit, on tants senyors supediten els carrers als solars i els palaus a les rendes i l'ordre diví a la tranquil·litat vegetativa, l'arquitecte Gaudí, després de bastir cases i magnífics palaus i parcs, acabà no resignant-se a altra cosa que a ésser arquitecte de Nostre Senyor, propie-

tari amb el qual s'avenia perfectament. Era un dilapidador de pedres, de diners, de la paciència d'ell i dels altres; però no dilapidava (com tants!) la rutina miserable. Sentia i feia sentir l'imperatiu de la magnitud.

Comptava amb el temps i amb l'eternitat. Comptava amb ell i amb els qui vindrien darrera d'ell. En projectar i en iniciar el Temple, prescindia de les cledes urbanes. Sabia que l'arbre gegantí es basta ell tot sol per a ofegar els èmuls amb la seva ombra i per a somoure els obstacles amb les seves arrels. Deixava que les noses presents i futures circumdessin la seva obra com una tanca precària. No reposava sinó en la perfecció. Depurava, per tant, i assimilava per transfigurar. Encara l'Exposició de Montjuïc no era prevista per persona vivent, que ell ja veia i preveia el seu Temple entre jocs de llum i de campanes, i amb una creu, en el cimbori, faixant Barcelona amb els reflectors dels quatre braços horitzontals. Les seves creacions eren obres vives, amb les perfeccions i els esguerrors de la naturalesa. La seva originalitat era omnívora, i molts dels qui la criticaven se n'aprofitaven. Adhuc que no fos íntegrament reeixit, el seu esforç fou titànic »

¿Quants, d'entre els artistes actuals, en aquests temps d'arribismes i de presses, d'aferissada lluita per l'èxit immediat, encara que efímer, foren capaços de seguir-lo, aquest exemple?

Les visites col·lectives del Foment de les Arts Decoratives. Ben agraçada fou la celebrada als vapors de la Companyia Transatlàntica *Marqués de Comillas* i *Infanta Isabel*, on els senyors visitants foren molt ben atesos pel personal dels esmentats vaixells, el qual, amb la gentilesa tan peculiar de la nostra gent marinera, va donar tota mena de facilitats a fi que la visita resultés el més profitosa i instructiva possible.

Força interessant fou també la visita efectuada a la manufactura de tapissos i catifes

que en Tomàs Aymat té establerta a Sant Cugat del Vallès. Aquesta manufactura és un exemple de la força de voluntat d'un ver artista que, enamorat del seu art, amb el seu etern somriure ha sabut dissimular moltes vegades les hores d'inquietud que sempre acompanyen la gestació de tota obra, per poc important que sigui. I aquesta ho era, d'important: la tasca de reinstaurar a Catalunya el bell ofici de l'art del teixidor tapisser, desaparegut d'ençà del segle XV, que arreu havia hagut de viure sota la protecció dels magnats, era una cosa verament arriscada que solament un gran optimisme i una fe cega podien fer reeixir.

I així ha estat. Al costat de mestre Aymat ha anat formant-se un estol de deixebles que treballen entusiàsticament sota la seva direcció; i avui, aquell optimisme, aquella fe cega, ha trobat ja el degut guardó, i l'obra incipient ha esdevingut una ferma realitat. La manufactura de Sant Cugat, la *nostra* manufactura, pot posar-se al costat de les millors no solament en ço que fa referència a catifes (bell treball confiat a les noies), sinó també en tot el que es refereix a tapissos, treball per al qual es necessita una veritable vocació i una afinada sensibilitat artística; coses aquestes que, pel que vam poder comprovar, posseeixen a bastament els joves deixebles de mestre Aymat. Precisament els visitants van tenir l'avinentsa d'admirar el treball del segon dels tapissos que han de decorar l'Escal·la d'Honor de la Casa de la Ciutat, posat al teler d'alt lliç i en vies d'execució, obra verament remarcable que no ha d'envejar res a les més belles obres dels segles XIV i XV. època en què l'art del tapís arribà al seu més bell esclat.

Una manufactura de tapissos sense l'anex de la tintoreria fóra una cosa gairebé impossible: fóra com privar el pintor de la seva paleta. Comprenent-ho així, al costat de l'Aymat teixidor ha sorgit, s'ha format l'Aymat tintorer; i bé podem dir, sense por d'exagerar, que la tintoreria d'aquesta manufactura és veritablement una cosa excepcional i sense paríó que caracteritza i distingeix les obres

sortides dels seus obradors, les quals són reconegudes pels entesos a cop d'ull, sense necessitat de constatar-ho amb la marca de procedència. I és que aquesta important secció de la tintoreria és també regida per un altre afinat esperit d'artista, per l'Eduard Aymat, músic notable i tintorer eminent, tan perfectament compenetrat amb el seu germà Tomàs que bé podríem dir que és el seu complement. I, al costat d'aquests dos artistes, el geni tutelar, metòdic i ordenat de l'altre germà, en Francesc, vigilant amatent de l'aspecte financer de l'empresa. Voleu una trinitat més perfecta?

Una rectificació. El nostre col·laborador Joan Sacs publicava a *La Publicitat* de dia 13 d'aquest mes un comentari crític, dedicat al pavelló que els *Artistes Reunits de Barcelona* han aixecat a l'Exposició de Montjuïc, en el qual es donava la versió que aquesta entitat i el *Foment de les Arts Decoratives* eren la mateixa cosa. Fonamentava la seva asseveració que la majoria dels artistes i artífexs

col·laboradors o expositors de l'esmentat pavelló eren socis del *Foment de les Arts Decoratives*, i que el president d'aquesta entitat ho era també dels *Artistes Reunits*. Com que aquesta afirmació no s'ajustava a la realitat, l'esmentat treball motivà la publicació d'una rèplica del senyor J. Marco, president d'ambdues entitats, en el qual feia avinent l'equivocació soferta amb tan bona intenció per Joan Sacs en donar com a certa la seva identitat.

Per la nostra banda, solament volem afegir que molt ens hauria plagut assabentar el nostre il·lustre col·laborador, abans d'escriure el seu article, de les causes que han motivat l'allunyament del *Foment de les Arts Decoratives* de l'Exposició Internacional de Barcelona, causes que tal vegada fóra hora propícia aquesta perquè, qui pot i ha de fer-ho, expliqués amb tot detall els motius que les determinaren.

Per manca d'espai no ens ha estat possible publicar els documents que han motivat la present rectificació. Ho farem en el pròxim número amb la major extensió possible.

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat, 10

Ceràmica

VICENS, CASIMIR; Tallers, 72. Tel. 15644

Construcció i decoració

MOYA, J.; Aragó, 184 Tel. 73852

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966
 SOLÉ PAMIES, JOAN; (Sans) Valladolid, 11. Tel. 32261
 TORRES, ANTONI; Diputació, 290, ent. Tel. 18097

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queralt; València, 199
 HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993
 TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

Dibuixants

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.
 SABATÉ JAUMÀ, PAU; Aribau, 67

Ebenistes

CAMPAÑA, JOAQUIM; Còrsega, 561
 FRANCOLÍ, JOAN; Vil·lhonrat, 30. Tel. 34749
 LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353
 RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultors decoradors

HERNÁNDEZ VILA, PERE; Pl. St. Felip Neri, 4

Escultura religiosa

RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

Estucadors

CASA PETIT-RAMON GAUSSET; Rocafort, 108. Tel. 30966

Fotògrafs

AREÑAS, RAFAEL; Corts, 670. Tel. 11657

Fotògrafs industrials

SALA CAMPAS, JOSEP; Còrsega, 413, ent. 2.

Fotogravadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15 Tel. 17069

Fusteries

MONCANUT, FILL DE D.; Paris, 125. Tel. 70966
 NIUBÓ I CIA., BALTASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103. Tel. 74714
 MANA, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633
 RUIZ, JOAN (Successor de Calonja); Roger de Flor, 141

Galeries d'art

SALA PARÉS (ESTABLIMENTS MARAGALL) Petritxol, 5
 Tel. 14665

Galvanoplàstia

ROCA GERMANOS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Guixaires adornistes

AVILA, JACINT; Passeig St Joan, 73. Tel. 75071
 CASASUS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712
 COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 34673

Impremtes

TOBELLÀ, RAMON; Carme, 18. Tel. 19634

Joiers

SUNYER, RAMON, Granvia, 660, Tel. 11247

Lacadors

SARSANEDAS, RAMON; Amàlia, 31, pral. Tel. 16993

Làmpares

BIOSCA I BOTEY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
 CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Llibreries d'art

MARTÍNEZ PÉREZ, C.; Banys Nous, 5. Tel. 20542

Metallistes

BIOSCA I BOTEY, Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
 BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543
 CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372
 DOMÉNECH, OCTAVI; Tallers, 45. Tel. 16306.

Mobles i decoració

CASAS, LLORENÇ; Galileu, 50-51-53. Tel. 30537
 PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573
 PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 18286

Motlures, marcs i miralls

GASPAR, JOAN (Casa Benítez); Consell de Cent, 323
 Tel. 12064

Papars pintats

GIRONA, JOSEP; Corts, 661, Tel. 53536
 GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686

Parquets i decoració

BASTÚS, QUERALTÓ I CIA.; Sta. Elena, 6. Tel. 16843

Pintors decoradors

CASALS PEYPOCH, JOSEP; Roger de Flor, 164, taller
 PASCUAL, PERE; Mallorca, 255. Tel. 70702
 VILARÓ I VALLS; Corts, 604. Tel. 10283

Pintors escenògrafs

ALARMA TASTÁS, SALVADOR; Vergara, 3, 3., 1.
 ESCENOGRAFIA BATLLE I AMIGÓ; Borrell, 210

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.ª; (S. G.) Musitu, L

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÉS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Retaules, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serralleria

SARRIAS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Tapissers

LABORDA, EUGENI; Rbla. Catalunya, 45. Tel. 12395
 LLOSA, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL
 VALLÉS, Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Vidres plans

GARCIA SIMÓN, V.; Rbla. Catalunya, 29. Tel. 15677

J.S.

DIBUIXOS
i FOTOGRAFIES.
APLICATS A PROPAGANDA
MODERNA. 13
CÓRSEGA. 413
BARCELONA

Publicacions del

Foment de les Arts Decoratives

ANUARI

Aquesta interessant publicació,
que començà a publicar-se l'any
1919, obtingué, des de bon prin-
cipi, la més bona acollida entre
els nostres artistes i aficionats.

Any 1924-1925 - Volum doble 40 Ptes.

Publicacions del

“FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES”

Per la bellesa de la Llar humil

Recull d'orientacions

Obra profusament il·lus-
trada amb 50 làmines en
negre i en colors.

Alçats i plantes d'edificis,
conjunts de decoració in-
terior, moblament, etc.

Preu: 18 pessetes

TALLER MECÁNIC DE FUSTERIA

RAVENTÓS

Construccions d'Obres de
totes classes : Especialitat
en Altars, Oratoris i
capses Yoghourt

Rocafort, 151 - Barcelona - Telèfon 33416

S. VERDAQUER

BARCELONA

DESPTX: RDA. UNIVERSITAT, 9 TALLERS: CARRER ENTENÇA, 39

TELÈFON 10421

**BANYERES-LAVABOS
BIDETS**

WATERS-CLOSETS, etc.

Instal·lacions completes de cambres de bany

LA PINACOTECA

DE GASPAR ESMATJES

MARCS - GRAVATS - SALA D'EXPOSICIONS

Passeig de Gràcia, 34 - Barcelona

RAJOLES - CERAMICA - TERRA CUITA

CASIMIR VICENS

BARCELONA

CARRER TALLERS, 72 TELÈFON 15644

PARQUETS I DECORACIO - BASTUS QUERALTO I CIA

SANTA ELENA, 4 i 6

BARCELONA

TELEFON 16843

PINTORS DECORADORS

VILARÓ I VALLS

CORTS, 604 - BARCELONA

FOTOGRAVATS

FRANCESC ESTEVE FELIU
 VIA LAYETANA 15
 Telef. 2210 4315 A
 BARCELONA

TRICROMIES - AUTOTIPIES

SALA BARCINO

EXPOSICIÓ DE PINTURES - ART ANTIC I MODERN

*Marc, Motlures, Policromats,
 Gravats. Relleus, Vidres
 Objectes d'art i per a regal.*

V. García Simón

Rambla Catalunya, 29 - Barcelona

Telèfon 15677

Tapisseria de Perfecte Llosà

Especialitat en sillons forrats
 de pell i Transparents opacs
 per a suprimir els porticons
 S'entapissen parets i tota me-
 na de cadiratges i Confecció
 i de cortinatges i fundes i

Barcelona

Balmes, 128 :: Tel. 73434
 (tocant a Rosselló)

FRANCESC CASAS

**FUSTERIA
 EBENISTERIA
 PARQUETS**

Estudis : Projectes i Pressupostos

Barcelona

Diputació, 119 i 121 ~ Telèf. 32504

teixits per a mobles i decoració

catifes, tapissos Aubusson, teles Jouy,
 estors i cortinatges, passamaneria

Albert Cronc

Rambla Catalunya, 32

Telèfon 17476

BARCELONA

Casa Central:

23, 25, 27 i 29, rue du Mail

PARIS

FUMISTERIA CANAMERAS

CUINES FIXES. POR
TATILS. CENTRALS
i ESPECIALS. TERMO
SIFONS. CAL EFAC
CIONS. ESCALFA
PANYES. ESTUFES
SALAMANDRES

FÀBRICA: DIPUTACIÓ, 415-423 i SICÍLIA, 226-232 Telèf 50723
DIPOÏT: HOSPITAL, 87-Telèf 17091. BARCELONA

UNA TASSA DE XOCOLATA
AMATLLER
ÉS EL DESDEJUNI
MÉS NUTRITIU I AGRADABLE